

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова навчальна дисципліна)
Економічна діагностика

Розробник

Петро Макаренко завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, доктор економічних наук, професор

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Економічна діагностика
Місце в індивідуальному навчальному плані	Вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	Викладач Макаренко Петро доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН України Контакти: ауд 475, навч. корпус №4 тел. (0532) 56-98-24 e-mail: mpm0907_1949@ukr.net
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	075 Маркетинг ОПП Маркетинг
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	«Маркетинговий аналіз»

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: сформувати цілісну систему знань і умінь щодо економічної діагностики стану та оцінювання роботи підприємства необхідної для прийняття своєчасних та обґрунтованих управлінських рішень.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- формування та підвищення фахового рівня знань майбутніх економістів діагностувати та оцінювати роботу підприємства;
- формування у економістів професійних навиків і умінь з використання методів та інструментарію економічної діагностики функціонування підприємств;
- надання знань та умінь розробляти рекомендації ефективного економічного управління підприємством;
- надання знань та умінь щодо підготовки і обґрунтування конкретних практичних заходів підвищення конкурентоспроможності підприємства в його поточній діяльності та досягненні стратегічних цілей в ринковому конкурентному середовищі;

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

спеціальні (фахові):

ФК 5. Здатність до діагностування маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, здійснення маркетингового аналізу та прогнозування.

ФК 7. Здатність розробляти і аналізувати маркетингову стратегію ринкового суб'єкта та шляхи її реалізації з урахуванням міжфункціональних зв'язків.

ФК 8. Здатність формувати систему маркетингу ринкового суб'єкта та оцінювати результативність і ефективність її функціонування.

ФК 9. Здатність здійснювати на належному рівні теоретичні та прикладні дослідження у сфері маркетингу.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Планувати і здійснювати власні дослідження у сфері маркетингу, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних маркетингових рішень в умовах невизначеності.

ПРН 12. Здійснювати діагностування та стратегічне й оперативне управління маркетингом задля розробки та реалізації маркетингових стратегій, проектів і програм.

ПРН 15. Збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення.

Програма і структура навчальної дисципліни

Тема 1. Понятійний апарат та інструментарій економічної діагностики.

Сутність економічної діагностики, її види. Місце економічної діагностики в системі управління підприємством. Види економічної діагностики, їх загальна характеристика. Мета, предмет і задачі курсу. Взаємозв'язки з іншими дисциплінами. Абстрактно-логічні методи і прийоми. Способи аналізу та оцінювання стану підприємства, економіко-математичні методи, моделі та нелінійне і лінійне програмування, методика і методи аналізу комплексної економічної діагностики підприємств.

Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства.

Класифікація чинників що характеризують конкурентне середовище та обумовлюють конкурентоспроможність підприємств. Характеристика провідних сил конкурентного середовища. Аналіз галузі і конкурентного середовища в ній. Зміст стратегічного аналізу середовища підприємства. Оцінка й вибір стратегічних зон господарювання. Форми діагностики конкурентного середовища. Аналіз конкурентної структури ринку: коефіцієнт концентрації ринку, індекс Херфінделя-Хіршмана. Ситуаційний аналіз конкурентного середовища. Побудова конкурентної карти ринку. Експертна діагностика конкурентного середовища за методикою АА Томсона та А. Дж. Стрікланда.

Тема 3. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.

Конкурентоспроможність підприємства: сутність проблеми, визначення й оцінки. Поняття конкурентоспроможності підприємства. Оцінка конкурентоспроможності підприємства за М. Портером. Конкурентні переваги і послідовність їх виявлення.

Чинники впливу на конкурентоспроможність підприємства: базові, загальні, зовнішні, матеріальні, стратегічні, технічні, економічні, організаційні та інші. Ключові аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Тема 4. Управлінська діагностика. Основи управлінської діагностики. Мета управлінської діагностики. Суб'єкт, об'єкт та функції управління. Етапи здійснення діагностичних процедур. Рівні діагностики управління.

Цілі, принципи і методи управлінського аналізу. Процесний аналіз управління. Функціональний аналіз управління. Ситуаційний аналіз. Внутрішній аналіз відповідності й взаємозв'язків. Консультування з управління та організації розвитку: виявлення, аналізу та вирішення проблем управлінської діяльності. Основні методи одержання якісної інформації: кабінетні дослідження, самодіагностика, діагностичне інтерв'ю, діагностичне спостереження, «мозковий штурм». Існуючі підходи до визначення структури управлінського аналізу.

Діагностика організаційної структури управління підприємством. Організаційна структура управління і її основні характеристики. Показник організаційної відокремленості.

Діагностика управління окремими підрозділами підприємства. Критерії діагностики ефективної діяльності ключових підрозділів підприємства.

Моніторинг управління діяльністю підприємства. Варіанти збалансованої системи показників. BSC-модель. Нортон-Каплана. Система «Tableau de bord». Універсальна система показників (TPS) Рамперсад К. Хьюберта. Система управління на основі EVA. Модель BSC Л. Мейсель. Піраміда ефективності К. Макнейра, Р. Ланча, К. Кроса, Модель EP2M К. Адамса і П. Робертса. Модель «стейкхолдерів». Етапи розробки збалансованої системи показників.

Тема 5. Діагностика виробничого потенціалу підприємства. Сутність, зміст і складові елементи потенціалу підприємства. Класифікація потенціалу підприємства: за видовими проявами, об'єктами дослідження, ступенем використання можливостей господарської системи, сферою реалізації, за принципом ієрархії, функціональними напрямками. Структура потенціалу підприємства за сукупного ресурсів. Об'єктивні та суб'єктивні складові потенціалу. Елементи ресурсного потенціалу підприємства.

Методи та форми діагностики потенціалу підприємства. Аналітичний метод. Експертний метод. Бальний метод. Рейтинговий порівняльний аналіз. Факторний аналіз. Економіко-математичне моделювання. Машинне імітаційне моделювання. Дві форми діагностики потенціалу підприємства.

Оцінка стану та використання виробничого потенціалу підприємства. Параметри оцінки виробничого потенціалу. Показники оцінки техніко-технологічної складової. Процес оцінки властивостей і здібностей працівників. Процедура оцінки інформаційних ресурсів.

Тема 6. Фінансова діагностика. Фінансова діагностика, її сутність, суб'єкти аналізу, інформаційні джерела та інструментарій. Основні завдання, напрями та методи аналізу. Методики аналізу фінансової звітності. Етапи фінансової діагностики.

Діагностика підприємства за допомогою балансу й звіту про фінансові результати. Агрегований баланс: перегрупування статей активів балансу і поточних пасивів. Формування структури балансу і проведення його аналізу за блоками.

Діагностика підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів. Операційний аналіз. Аналіз оборотності. Аналіз платоспроможності. Аналіз фінансової стійкості. Коефіцієнти імобілізації, маневреності, забезпечення запасів, автономії. Аналіз самофінансування. Мета аналізу прибутковості, аналізу рентабельності.

Діагностика фінансових результатів підприємства. Класифікація основних видів прибутку підприємства. Методи визначення прибутку від реалізації товарної продукції. Формування чистого операційного прибутку підприємства. Чинники впливу на розмір прибутку. Розподіл чистого прибутку. Методика аналізу прибутку. Точка беззбитковості. Рівень резерву прибутковості.

Тема 7. Діагностика економічної безпеки підприємства. Поняття, цілі та функціональні складові економічної безпеки підприємства. Джерела негативних впливів на економічну безпеку. Головна мета економічної безпеки підприємства. Послідовність аналізу і оцінювання економічної безпеки підприємства. Функціональні складові економічної безпеки: фінансова, інтелектуальна, техніко-технологічна, політико-правова, інформаційна, екологічна, силова.

Методичний апарат діагностування економічної безпеки. Ознаки порушення підприємством зони безпеки. Ідентифікація поточної зони функціонування підприємства. Методи оцінки економічної безпеки за результатами фінансової діагностики. Оцінювання рівня економічної безпеки підприємств споживачів, постачальників, конкурентів на підставі аналізу фінансових показників. Визначення комплексного показника економічної безпеки підприємства. Алгоритм пошуку поточної зони функціонування підприємства. Якісні характеристики стану безпеки (небезпеки), їхня бальна оцінка.

Антикризове управління як інструмент формування економічної безпеки. Сутність антикризового розвитку в контексті подолання кризи. Властивості системи антикризового управління. Етапи менеджменту антикризових ситуацій. Чинники ефективності антикризового управління, їх розуміння і диференціація. Принципи формування антикризової програми.

Тема 8. Діагностика організаційної культури підприємства.

Організаційна культура підприємства та її класифікація за компонентами, видами і типами. Поняття організаційної та її синоніму-корпоративної культури. Види корпоративної культури за визначенням американського дослідника Уільямса Оучі. Характеристика ринкової, кланової, ієрархічної та адхократичної культур. Структура культури виробництва та її елементи. Напрямки прояву організаційної культури.

Моделі організаційної культури та її діагностика. Етапи діагностики організаційної культури підприємства.

Інструментарій оцінки організаційної культури. Інструмент OSAI. Профіль організаційної культури. Система показників для оцінки організаційної культури. Методика діагностики конкурентних цінностей Камерона – Куїнна.

Напрямки поліпшення організаційної культури підприємства. Заходи з удосконалення організаційної культури. Фактори що враховуються при діагностиці корпоративної культури.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назва тем	Усього	Кількість годин		
		у тому числі		
		лекції	практичні (семінарські)	самостійна робота
Тема 1. Понятійний апарат та інструментарій економічної діагностики	10	2	2	6
Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства.	18	2	4	12
Тема 3. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.	26	2	6	18
Тема 4. Управлінська діагностика.	12	2	2	8
Тема 5. Діагностика виробничого потенціалу підприємства.	12	2	2	8
Тема 6. Фінансова діагностика.	18	2	4	12
Тема 7. Діагностика економічної безпеки підприємства.	12	2	2	8
Тема 8. Діагностика організаційної культури підприємства.	12	2	2	8
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання

Контроль результатів навчання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

Поточний контроль результатів навчання на практичних, семінарських заняттях впродовж семестру здійснюється у формі виконання практичних завдань, розв'язанні задач і тестів, опитування, контрольних робіт (для заочної форми навчання), виконання завдань самостійної роботи.

Семестровий (підсумковий) контроль – оцінювання рівня засвоєння здобувачем вищої освіти всього обсягу згідно з робочою та освітньо-професійною програмами для магістрів спеціальності 051 Економіка проводиться у формі екзамену (іспиту).

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за поточним і семестровим (підсумковим) контролем успішності здійснюється за бальною системою (максимально 100 балів).

Оцінювання проводиться на підґрунті об'єктивності, гласності, ясності, дієвості, всебічності.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним програмним результатом навчання (результатом навчання) навчальної дисципліни та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом.

Мінімальний пороговий рівень оцінки за програмним результатом (результатом навчання) не може бути нижчим за 60 % від підсумку максимально можливої кількості балів.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми контролю програмних результатів навчання

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 075 Маркетинг

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань із самостійної роботи		
		розв'язування задач, тестів	підготовка рефератів семінарських занять	
ПРН 3.	12	12	11	35
ПРН 12.	12	12	9	33
ПРН 15.	12	12	8	32
Разом	36	36	28	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня магістра спеціальності 075 Маркетинг

а) виконання практичних завдань, розв'язання задач та тестів розраховані на групове аудиторне заняття .

кожне практичне заняття оцінюється максимально в 3 бали.

«0» балів – завдання потрібно виконати, розв'язати задачі та тести.

«2» бали – завдання виконані не в повному обсязі, правильно розв'язані тести на 60-73 % і задачі – на 1/3. Здобувач володіє елементарним вмінням навчальної діяльності.

«4» бали завдання виконано в повному обсязі, але здобувач допустив окремі помилки та на 74-89 % правильно розв'язав тести та на 2/3 задачі).

Здобувач вміє пояснити хід виконання завдань, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки.

«6» балів завдання виконано в повному обсязі, безпомилково. Здобувач вільно володіє методами або методикою виконання завдання, орієнтується і може наводити формули, відстоювати особисту позицію, правильно подавати висновки. Допускаються невірні відповіді на 5-10 % наявних тестових завдань. Задачі розв'язані в повному обсязі.

б) виконання завдань із самостійної роботи:

- за розв'язування задач максимально 6 балів
- «0» балів – жодна задача не розв'язана вірно.
- «2» бали – розв'язана 1/3 задач вірно.
- «4» бали – розв'язано 2/3 задач вірно.
- «6» балів – всі задачі розв'язані вірно та надані висновки.
- за розв'язання тестів максимально 6 балів.
- «0» балів – тести не розв'язувались або при розв'язанні до 59 % мають правильні відповіді.
- «2» бали відповіді вірні на 60-73 %.
- «4» бали відповіді вірні на 74-89 %.
- «6» балів відповіді вірні на 90-100 %.

в) підготовка доповіді за темою заняття або рекомендованою тематикою (1-4 бали), але не більше 2-х доповідей протягом вивчення дисципліни. Бали виставляються в залежності від змістовного наповнення доповіді:

Шкала та критерії оцінювання реферату на семінарських заняттях

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
14	Високий рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання на рівні, що перевищує мінімально необхідний: проблема, яка розглядається в рефератах, викладена повно, послідовно, логічно; список джерел інформації містить 4-5 найменувань (зазначені найновіші публікації провідних вітчизняних та іноземних науковців); оформлення документу відповідає стандарту, презентація наявна і повністю висвітлює досліджувану тему, здобувач при відповіді демонструє повне засвоєння матеріалу
10	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання на рівні, що перевищує мінімально необхідний: тема викладена правильно, матеріал реферування відповідає вимогам щодо повноти та логіки викладу матеріалу; список джерел інформації містить 4-5 найменувань, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація висвітлює предмет аналізу, але має вади недостатньої конкретизації матеріалу, при доповіді здобувач достатньою мірою володіє матеріалом за темою
7	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання на мінімально необхідному рівні: тема розкрита правильно, але з порушеннями вимог щодо повноти та логіки викладу матеріалу; список джерел інформації містить 4-5 найменувань навчальної літератури, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація відсутня або не висвітлює предмет аналізу у повному обсязі, при доповіді здобувач не повною мірою володіє матеріалом за темою.

3	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти не підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання: тема не розкрита, список використаної літератури містить менше 2 наукових джерел, оформлення документу здійснено з критичними порушеннями, презентація відсутня, здобувач відмовляється від викладу реферату.
---	--	--

Семестровий контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня магістр спеціальності 075 Маркетинг здійснюється шляхом проведення диференційованого заліку:

Для здобувачів вищої освіти ступеня магістр за освітньо-професійною програмою Маркетинг спеціальності 075 Маркетинг:

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання практичних завдань	виконання завдань зі самостійної роботи		
		розв'язування задач тестів	підготовка рефератів на семінар	
Тема 1. Понятійний апарат та інструментарій економічної діагностики			14	
Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства.	6	6		
Тема 3. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.	6	6		
Тема 4. Управлінська діагностика.	6	6		
Тема 5. Діагностика виробничого потенціалу підприємства.	6	6		
Тема 6. Фінансова діагностика.	6	6		
Тема 7. Діагностика економічної безпеки підприємства.	6	6		
Тема 8. Діагностика організаційної культури підприємства.			14	
Разом	36	36	28	100

Політика навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється шляхом:

– обов'язкового відвідування лекцій, практичних, семінарів і виконання завдань аудиторних занять та опрацювання матеріалів самостійної роботи за формою навчання офлайн;

– обов'язкового приєднання мобільними пристроями (комп'ютером, гаджетом) до проведення занять і навчання в дистанційному режимі на платформі Googl Meet (режим відеоконференції);

– самостійного опанування тематичного плану за офіційно оформленим індивідуальним графіком навчання та консультаціями викладача.

Усі завдання передбачені програмою дисципліни мають бути виконані у встановлений термін незалежно від використаної форми навчання.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни або її частини, за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями.

Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно- трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентується Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: недопущення наявності плагіату при підготовці текстових робіт до семінарських занять; оформленні наукових досліджень; публікації статей і тез; самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потребі можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ:
<http://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

Здобувач вищої освіти за використання телефонів і комп'ютерних засобів (без дозволу викладача) та порушення дисципліни отримує на занятті «0» балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття. Мобільні пристрої (телефон, комп'ютер та інше) дозволяється викладачем використовувати при здійсненні розрахунків щодо розв'язання задач, виконанні практичних завдань та під час онлайн тестування.

Здобувач вищої освіти при виконанні навчальних, методичних, наукових та кваліфікаційних завдань має не допускати випадків плагіату та некоректних текстових запозичень. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під

час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни
Не передбачено

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Економічна діагностика: підручник [В.Л. Дикань, І.В. Токмакова, В.О. Овчиннікова, М.В. Корінь, А.В. Толстова]. Харків: УкрДУЗТ. 2022. 285 с.
2. Антошкіна В.В., Бурко Я.В., Галчаш Р.А. Економічна діагностика: навч.посібник. К.: Аграр Медіа Груп, 2018. 234 с.
3. Кривовязюк І.В. Економічна діагностика 2-ге вид. [текст]: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. – 456 с.
4. Веретешкова Г.Б. Омелаєнко Н.М. методи діагностики та прогнозування розвитку підприємства: навчальний посібник [Електронний ресурс] Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 190 с.
5. Єрмак С.О. Економічна діагностика. Конспект лекцій [Текст]: для студ. Ступеня магістр / Міністерство освіти і науки України, Донец. Нац. Ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2016. 81 с.
6. Сарай Н.І. Економічна діагностика: Навч.посіб. Тернопіль: Крок, 2015. – 165 с.
7. Швиденко Г.О. Дмитренко А.І. Бізнес-діагностика: Практикум. К.: КНЕУ ім. Вадима Гетьмана, 2015. 160 с.
8. Яцкевич І.В., Бондаренко М.О. Економічна діагностика: навч. посіб. Одеса. 2015. 291 с.
9. Карпенко Н.В. Економічна діагностика: навч.-метод. Посіб. Київ. Фед. Профспілок України. Акад. праці і соц.відносин і туризму. АПСВТ, 2014. 109 с.

Допоміжні

10. Афанасьєв М.В. Економічна діагностика: навч.-метод. посібник. Харківський національний економічний університет. Х. : ІНЖЕК, 2007. 295 с.
11. Батракова Т.І. Методичні підходи до оцінки ефективності управління діяльністю підприємств. Науковий вісник Херсонського державного ун-ту. Серія «Економічні науки». 2015. Ч. 1, вип. 11. С. 67–71.
12. Білоконенко Г.В. Економічна діагностика: конспект лекцій. Харківський національний економічний університет. Х. : ХНЕУ, 2006. 42
13. Гетьман О.О. Економічна діагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Український держ. хіміко-технол. унт, Дніпропетр. ун-т екон. та права. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 306 с.
14. Куліков П.М. Діагностика стану підприємства : навч. посібн. Х. : ХНЕУ, 2011. 227 с.
15. Скриньковський Р.М. Комплексна діагностика розвитку підприємства : концепція, параметри, методи. Економіка. Управління. Інновації. 2015. № 1 (13). URL : http://nbuv.gov.ua/jpdf/eui_2015_1_33.pdf

16. Скриньковський Р.М. Поелементна бізнес-діагностика діяльності підприємства. Проблеми економіки. 2016. № 1. URL : <http://oaji.net/articles/2016/728-1465391926.pdf>

17. Василенко В.О. Виробничий (операційний) менеджмент : навч. посібн. 2-ге вид., випр. і доп. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 530 с.

18. Діагностика стану підприємства: теорія і практика : монографія / за ред. А. Е. Воронкової; Харківський національний економічний університет. 2-ге вид., перероб. і доп. Х. : ІНЖЕК, 2008. 516 с.

19. Дороніна М.С. Людські ресурси виробничої організації. Діагностика, розвиток : монографія. Х. : ХНЕУ, 2011. 231 с.

20. Костенко Т. Д. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. Закладів. 2-ге вид., перероб. та доп. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 398 с.

21. Маркетинговий аналіз : навч. посібн. / за ред. В. В. Липчука. К. : Академвидав, 2008. 215 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <http://www.nipbati.nubip.edu.ua/course/view.php?id=568>
2. <https://prometheus.org.ua/>
3. <https://osvita.ua/vnz/72789/>
4. <http://zakon.rada.gov.ua/>
5. <https://www.kmu.gov.ua/>
6. <http://www.minfin.gov.ua>
7. <http://www.ukurier.gov.ua/>